

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 468/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kansainvälisen suojelun aseman poistamisesta törkeisiin rikoksiin syylistyneiltä ja turvallisuutta vaarantavilta henkilöiltä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Wille Rydmanin/wr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 468/2022 vp:

Miksi pääministeri Sanna Marinin hallitus ei ole edistänyt hanketta kansainvälisen suojelun aseman poistamisesta törkeisiin rikoksiin syylistyneiltä henkilöiltä ja

millä aikataululla hallitus tuo eduskuntaan lakiesityksen EU:n määritelmädirektiivin mahdollistamasta kansainvälisen suojeluaseman lakkauttamisesta vakavaan rikokseen syylistyneiltä ja maamme turvallisuutta vaarantavilta henkilöiltä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suojeluaseman peruuttamisen, lakkauttamisen ja uusimatta jättämisen perusteista säädetään kysymyksessä viitatussa EU:n määritelmädirektiivissä (2011/95/EU). On huomattava, että vaikka direktiivi mahdollistaisikin suojeluaseman poistamisen myös muissa kuin voimassa olevassa ulkomaalaislaissa säädetyissä tilanteissa, henkilö voidaan karkottaa aseman lakkauttamisen johdosta vain, jos karkottaminen ei johda palautuskiellon rikkomiseen. Jos aseman poistaminen perustuu johonkin muuhun seikkaan kuin suojelun tarpeen lakkaamiseen, henkilö on edelleen suojelun tarpeessa suhteessa koti- tai pysyvään asuinmaahansa. Näin häntä ei voida sinne myöskään karkottaa ottamatta riskiä palautuskiellon loukkaamisesta.

Suomi on sitoutunut noudattamaan perustuslain 9 §:n 4 momenttiin sisältyvää ehdotonta palautuskiellon periaatetta kaikissa tilanteissa. Myös unionin tuomioistuin on ottanut kantaa mahdollisuuksien poistaa pakolaisasema ja sen vaikutuksiin yhdistetyissä asioissa C-391/16, C-77/17 ja C-78/17 antamassaan ratkaisussa, erityisesti sen kohdissa 97 – 110. Direktiivin suojeluaseman poistamista koskevien edellytysten samoin kuin mahdollisten lainmuutostarpeiden ja niiden vaikutusten kattava arviointi vaatisi huomattavan laajan valmistelutyön. Henkilön, jonka suojeluasema olisi poistettu, olisi kuitenkin käytännössä sallittava jäädä maahan, jos maasta poistaminen ei ole mahdollista ilman riskiä palautuskiellon rikkomisesta. Myös se, miten maahan jääminen tällöin toteutettaisiin, vaatisi laajaa keskustelua erityisesti perustuslain 19 pykälän 1 momentin ihmisar-

voisen elämän turvan näkökulmasta. On kuitenkin arvioitavissa, että mahdollisten direktiivin nojalla tehtävien lainmuutosten käytännön vaikutus mahdollisuuksiin poistaa henkilö maasta olisi mitä todennäköisimmin hyvin pieni, ellei olematon. Mikään tarkempi sääntely suojeluaseman poistamiseksi ei anna mahdollisuutta poistaa henkilöä maasta Suomea velvoittavan palautuskiellon vastaisesti. Keskustelua EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävästä säädöskokonaisuudesta käydään parasta aikaa EU:n neuvostossa. Jatkossa säännökset suojeluaseman poistamisesta olisivat osa kaikkia jäsenvaltioita suoraan velvoittavaa ns. määritelmäasetusta.

EU:n määritelmädirektiiviin perustuvia kansainvälisen suojeluaseman poistamista koskevia lainsäädäntömuutoksia ei tällä hetkellä ole valmisteilla. Asiaa koskevaa hanketta ei edellä mainituista syistä ole sisällytetty myöskään sisäministeriön loppuvaalikauden lainsäädäntösuunnitelmaan.

Sisäministeriö on 9.9.2022 antanut selvityksen kansalaisaloitetta KAA 5/2019 vp koskeneeseen eduskunnan lausumaan liittyen seksuaalirikoksesta Suomessa tuomitun oleskeluluvan peruuttamiseen ja karkotukseen. Selvityksessä kuvataan tarkemmin karkottamista koskevaa lainsäädäntökehystä ja käytäntöä.

Helsingissä 5.10.2022

Sisäministeri Krista Mikkonen

VN/25087/2022-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: